gemeente Barneveld

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
Behandelaar: E. van Maanen
Telefoonnummer: 06-1445988

Voorstelnr.
Barneveld, 16 december 2025
Portefeuillehouder: M.H.J. Pluimers-Foeken

Onderwerp: Landschapsplan incl. handboek vaststellen

Gevraagde beslissing:

1. Het landschapsplan vast te stellen
2. Het Handboek Landschap Barneveld[1] vast te stellen als inspiratiedocument
3. De raad te informeren over het landschapsplan, handboek en collegevoorstel met een raadsmemo

1. Inleiding

Het landschap van de gemeente Barneveld is van ons allemaal. Het is een dynamisch geheel van natuur, landbouw, wonen en recreatie. De basis van het landschap wordt gevormd door een gezond water- en bodemsysteem. We streven naar een toekomstbestendig landschap waar de karakteristieken herkenbaar blijven en waar ruimte is voor passende ontwikkelingen. Daarbij helpen het landschapsplan en het handboek.

In augustus 2024 is opdracht gegeven om een landschapsplan op te laten stellen. Dit heeft geresulteerd in het Landschapsplan dat de visie van de Gemeente Barneveld op het landschap / buitengebied weergeeft en de richtinggevende principes die daaruit afgeleid zijn. Het bevat een beoordelingskader, dat bedoeld is voor afweging aan de intake- en omgevingstafel. Onlosmakelijk met het landschapsplan verbonden is het Handboek Landschap Barneveld. Een behulpzaam handboek ter inspiratie voor initiatiefnemers (uitnodigingsplanologie). Het handboek is een veelomvattend document geworden, passend bij de nieuwe Omgevingswet.
De borging van beleid en het eventueel buiten werking stellen van verouderd beleid zal goed moeten worden bezien. Dit is een te groot onderwerp om in dit kader op te pakken. Daarom zal dit meegenomen worden in het proces rond de doorwerking van de Omgevingsvisie.

Het vaststellen van het landschapsplan met de visie en de richtinggevende principes zorgt ervoor dat we actief aan de slag kunnen met het vormgeven van ons landschap aansluitend bij de landschappen die we hier (van oudsher) aantreffen. Daarnaast helpt het onze doelen op de onderwerpen groenblauwe dooradering, biodiversiteit en basiskwaliteit natuur te behalen. Het geeft ook invulling aan de opgave ‘bodem/water sturend’.

2. Beoogd effect

Het geheel van landschapsplan, handboek incl. richtinggevende principes helpt ons binnen de organisatie een goede afweging te maken en te besluiten op inkomende initiatieven. Daarnaast helpt het enerzijds initiatiefnemers om hun plan landschappelijk goed in te passen en de Gemeente Barneveld bij eigen gewenste ontwikkelingen.
Op deze manier willen we de diverse landschappen in onze gemeente behouden en versterken. Zo kunnen we de gewenste invulling van de maatschappelijk opgaven rondom o.a. natuur, biodiversiteit en groen-blauwe dooradering helpen waarmaken.

[1] Bijlage 1: Landschapsplan met bijlage: Handboek Landschap Barneveld

3. Argumenten

1.1 *De Omgevingswet kent visies, programma's en plannen.*
Daarom wordt gevraagd het landschaps***plan*** voor de Gemeente Barneveld met als bijlage het Handboek Landschap Barneveld vast te stellen. De visie en het beleid is vastgelegd in de Omgevingsvisie, het landschapsplan is daar een nadere uitwerking van.

1.2 *Voor de inwoner/initiatiefnemer is één beleidsstuk nodig waaruit blijkt hoe de Gemeente Barneveld wil omgaan en omgaat met haar landschap.*
Met dit plan hebben we goed gereedschap in handen om initiatiefnemers in een vroeg stadium handvatten te geven hoe inpassing in het landschap mogelijk en gewenst is (uitnodigingsplanologie). Naast een bundeling van eerder beleid is het ook een basisstuk van waaruit naar andere beleidsstukken wordt verwezen. Door het handboek te gebruiken als inspiratieboek voor initiatiefnemers wordt gehandeld in de geest van de wet: een tool om inwoners/initiatiefnemers te helpen hun plan ruimtelijk zo goed mogelijk in te passen. Daarnaast is het voor de gemeente zelf ook een leidraad bij planontwikkeling. Met het landschapsplan is het duidelijker wat ons beoordelingskader is. We zijn dus transparanter geworden. Er zijn geen juridische consequenties; het gaat immers niet om nieuw beleid.

2.1 *Het handboek is onlosmakelijk verbonden met het landschapsplan.*
Daarom wordt gevraagd dit ook vast te stellen. Als enthousiasmerend en positief inspiratiedocument, zodat ook duidelijk is voor initiatiefnemers wat de visie van de Gemeente Barneveld op het landschap is en hoe dit vorm te geven.

2.2 *Het vaststellen van plannen is een bevoegdheid van het college.*
Dit is zo geregeld in de Omgevingswet. De raad heeft de kaders vastgelegd in de Omgevingsvisie en is in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van deze nadere uitwerking van de Omgevingsvisie middels de raadscarrousel. Daarbij is de Omgevingswet tamelijk nieuw en is het voor alle partijen nog even wennen aan de nieuwe bevoegdheden. Na vaststelling van het landschapsplan, zal het middels een raadsmemo ter kennisname aangeboden worden aan de raad.

2.3 *De motie beschutte fietspaden is verwerkt in het handboek.*
Het handboek geeft invulling aan motie 25-16. In maart 2025 is motie 25-16 aangenomen. Hierin stond: '*ook tussen de kernen beschutte fietsroutes te realiseren en dit bijvoorbeeld op te nemen in het landschapsbeleidsplan of het bomenbeleidsplan.*'
Het handboek bevat een hoofdstuk 'Wegen en paden'. Hierin worden suggesties gedaan voor het aanplanten van bomen langs wegen en paden. Zie bijvoorbeeld blz. 290: '*Zet landschapselementen in voor beschutting tegen wind en zon*'. Op verschillende plekken in het handboek komen we de schaduwwerking van landschapselementen tegen.

2.4 *Het uitsluitend vaststellen van het handboek ter inspiratie is niet voldoende om initiatieven landschappelijk goed in te passen.*
Zoals in de opdracht van het college tot het opstellen van een landschapsplan al is aangegeven was er een beter beoordelingskader nodig voor de uitvoering. Dit landschapsplan voorziet daarin: een bundeling van bestaand beleid, zoals de Omgevingsvisie en beoordelingskaders. Het handboek geeft als aanvulling daarop inspiratie om te laten zien *hoe* deze landschappelijke inpassing er dan uit kan zien.

3.1 *De gemeenteraad wordt actief geïnformeerd over het landschapsplan met bijbehorend handboek.*
Nu het geheel van landschapsplan en handboek klaar is en vastgesteld door het college wordt de raad hierover geïnformeerd. De raad heeft al kennis kunnen nemen van een concept van het handboek in de raadscarrousel van 30 september 2025.

4. Kanttekeningen en risico's

2.1 *Het landschapsplan wordt gezien als extra opgave*
Gezien de grote opgaven op gebied van woningbouw wordt alles dat hiermee te maken heeft nauwlettend gevolgd. Het landschapsplan kan ervaren worden als 'nog meer regels, waardoor meer vertraging optreedt'. Het landschapsplan is geen nieuw beleid anders dan in de omgevingsvisie is vastgesteld. Dat betekent dat er in gebiedsontwikkelingen geen andere eisen worden gesteld. Er zijn dus ook geen juridische consequenties. Wel is het voor beleidsmedewerkers en initiatiefnemers duidelijker waarop beoordeeld wordt; ipv veel, soms verouderde beleidsstukken is er nu één plan. Kortom: de gemeente maakt hiermee geen nieuw beleid, maar vult de omgevingsvisie verder in. Daardoor wordt het landschap als afwegingscriterium sterker. Het is en blijft een onderwerp naast alle andere criteria (bodem, water, lucht, geluid, veiligheid, gezondheid, verkeer, welstand, etc). Het risico dat overblijft, is dat initiatiefnemers in hun plannen geen rekening houden met het handboek en daardoor plannen gewijzigd moeten worden om ze beter in te passen in het landschap. Wij proberen dat te voorkomen door initiatiefnemers op een stimulerende manier en in een vroeg stadium te wijzen op het landschapsplan en het bijbehorende handboek.

5. Financiën

Aan het landschapsplan vaststellen zijn geen kosten verbonden, afgezien van de ingezette ambtelijke uren. Wanneer initiatieven tot uitvoer komen, leidt het landschapsplan niet per definitie tot hogere kosten. Het landschapsplan geeft aan **hoe** landschappelijke inpassing er uit kan zien. Dat zegt niets over de kosten.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Eerder is al vastgesteld dat het gaat om participatietrede 2 (meedenken, raadplegen). Bij de totstandkoming van het landschapsplan is gebruik gemaakt van wat in het kader van de vaststelling van de omgevingsvisie opgehaald is met het omgevingsspel (1e helft 2023) en de dialoogavonden met de boeren (januari 2024). Daarnaast is een werkatelier[2] belegd, waar een eerste concept is voorgelegd aan belanghebbenden. De input is verwerkt in het handboek.

b) Communicatie

De raad heeft al kennis kunnen nemen van een concept van het handboek in de raadscarrousel van 30 september. Ook is zij geïnformeerd over het proces rond de totstandkoming van het landschapsplan. Dit heeft plaatsgevonden tijdens de raadscarrousel en op het moment van opdrachtverlening voor het opstellen van een landschapsplan, is het plan van aanpak ter kennisname naar de raad gegaan. Na vaststelling van het landschap incl. handboek en richtinggevende principes, ontvangt de raad het geheel ter kennisname met daarbij een raadsmemo. Het integrale plan wordt gedeeld op de gemeentelijke website en er volgt een persbericht.
Bezien wordt nog hoe het handboek breed verspreid kan worden. Het biedt een schat aan informatie over het landschap, dat ook heel goed als naslagwerk gebruikt kan worden. Met de communicatieadviseur zal hiervoor een plan worden opgesteld en uitgevoerd.

7. Vervolgstap

Het beoordelingskader treedt in werking voor initiatieven die op 1 januari 2026 of daarna worden ingediend.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Landschapsplan (met in bijlage: Handboek Landschap Barneveld)
Bijlage 2: Raadsmemo Landschapsplan gemeente Barneveld

[2] Voor uitgenodigde partijen aan het werkatelier wordt verwezen naar bijlage 2 van het landschapsplan

Bijlage 3: Persbericht

gemeente Barneveld

LANDSCHAPSPLAN GEMEENTE BARNEVELD

December 2025

Voorwoord

De gemeente Barneveld heeft een prachtige groene uitstraling. Onze negen dorpen liggen in een uitgestrekt buitengebied op de overgang van Veluwe naar Gelderse Vallei. Dat willen wij koesteren en daar zijn we dus zuinig op.

> Negen kernen, elk met een eigen karakter en identiteit en omringd door waardevol landschap, natuur en gebieden waar de agrarische sector actief is. Omdat de ontwikkeling alle kernen raakt is het een uitdaging deze eigenheid zoveel mogelijk te respecteren en te behouden.
>
> Omgevingsvisie Barneveld 2024

In de omgevingsvisie (2025) worden de ambities voor de gemeente Barneveld tot 2040 geschetst. Het gaat over opgaven van maatschappelijk belang; een gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie, energietransitie, vergroening, ecologie, ruimte voor de ondernemer. Een gemeente waar iedereen gezond, gelukkig en vitaal kan leven en waar ruimte is voor flora en fauna. Dat gaat niet alleen over de negen dorpen zelf, maar heeft grote raakvlakken met het gebied daartussen.

Het omliggende landschap als waardevolle plek voor de inwoner, agrariër, ondernemer en natuurliefhebber. De plek waar men een ommetje maakt, even tot rust kan komen en kan genieten van het landschap. Om al dat mooie en waardevolle te behouden, en waar nodig te versterken, is dit landschapsplan opgesteld. Het helpt ons keuzes te maken, niet alleen voor vandaag maar juist ook voor morgen.

In dit landschapsplan geven we richting aan wenselijke ontwikkelingen. Aan hoe we ons landschap willen behouden, versterken en ontwikkelen. Het volgt de ambities zoals gesteld in de omgevingsvisie. Het landschapsplan geeft uitgangspunten voor nieuwe initiatieven in het gebied langs de randen en tussen de kernen van onze gemeente. Hiermee kunnen we al in een vroeg stadium aangeven hoe inpassing van initiatieven gewenst is. Vanuit de gemeente kan een integraal afgewogen besluit worden genomen op initiatieven die worden voorgelegd.

Om aan de uitvoering en inpassing meer handen en voeten te geven is dit landschapsplan voorzien van een belangrijke bijlage: het Handboek Landschap Barneveld. Het handboek vertaalt de visie uit het landschapsplan naar de praktijk. Het laat zien hoe we het landschap willen vormgeven, met respect voor bodem en water kunnen bouwen, hoe we de natuur kunnen versterken en hoe we recreatie en landbouw kunnen combineren. Een praktische gids vol inspiratie en duidelijke handvatten voor iedereen die iets wil ondernemen in het buitengebied.

Laten we samen zorgen dat ook toekomstige generaties met plezier kunnen wonen en werken in een landelijk en groen Barneveld.

Mijntje Pluimers-Foeken
Wethouder Natuur en Landschap

Inhoud

Voorwoord **2**

1. Inleiding **4**

2. Aanleiding **5**

3. Beleid **6**

3.1. Het beleidslandschap 6

3.2. Beleidsuitgangspunten 7

3.3. Evaluatie 8

4. Visie op het landschap **9**

4.1 Kernwaarden van het landschap 10

4.2 Richtinggevende principes 10

5. Beoordelingskader **12**

5.1 Doel 12

5.2 Toepassing beoordelingskader 12

6. Het Handboek Landschap Barneveld **16**

7. Participatie en communicatie **17**

Bijlagen **18**

Bijlage 1: Handboek Landschap Barneveld 18

Bijlage 2. Lijst met genodigden voor de klankbordgroep 19

Bijlage 3. Overzicht beleidsdocumenten 20

1. Inleiding

Dit landschapsplan heeft als doel het gevarieerde landschap van Gemeente Barneveld te behouden, herstellen en versterken. In dit plan staat welke doelen we willen halen en welk beleid we daarvoor toepassen. Ook beschrijft het hoe we nieuwe plannen en ontwikkelingen gaan beoordelen.

Dit landschapsplan geeft een nadere invulling aan de visie op ons landschap, zoals in juli 2025 vastgesteld in de Omgevingsvisie Barneveld 2040. In dit landschapsplan staan de visie, kernwaarden en richtinggevende principes voor het landschap van de gemeente Barneveld. Bij dit plan hoort ook het Handboek Landschap Barneveld. Dit is opgenomen als bijlage 1. Het handboek geeft duidelijke richtlijnen voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied en aan de dorpsranden.

Het plan laat zien hoe we het landschap willen vormgeven. Waarden daarbij zijn: respect voor bodem en water bij bouw en aanleg, respect voor de natuur (ecologie, biodiversiteit) en voor het diverse landschap in de gemeente. Tevens draagt dit bij aan de diverse maatschappelijke opgaven die wij hebben op het gebied van natuur, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

2. Aanleiding

In juli 2024 besloot het college om meerdere redenen, gelijktijdig met het opstellen van de omgevingsvisie, een landschapsplan te laten maken. Er lag al een opdracht om het Landschapsontwikkelingsplan Gelderse Vallei (2005) te actualiseren. Deze twee samengenomen leidde tot het integreren van het bestaande landschapsbeleid in dit landschapsplan. Er is een veelheid aan losstaand beleid, dat op onderdelen oud, versnipperd en niet altijd eenduidig is. Een bundeling en actualisatie van al dit landschapsbeleid was noodzakelijk om het beleidshuis op orde te krijgen en weer werkbaarder te maken.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet, beleid op regionale schaal, veranderingen van provinciale regels en ontwikkelingen in het buitengebied maakten de noodzaak van actueel en goed functionerend landschapsbeleid alleen maar groter. Met het landschapsplan dragen we bij aan doelen en maatschappelijke opgaven op diverse schaalniveaus en bieden we een duidelijke richting voor landschappelijke ontwikkeling.

3. Beleid

3.1. Het beleidslandschap

Naast de eigen omgevingsvisie en beleidsstukken die door de jaren heen door de gemeente zelf zijn vastgesteld (denk aan: het biodiversiteitsplan, klimaatadaptatieplan, de welstandsnota), hebben we te maken met beleid van het Rijk, de provincie, het waterschap en de Regio Foodvalley[1]. Het voor het landschapsplan relevante beleid is hieronder weergegeven.

Regionaal
In 2024 heeft de gemeenteraad het Regionaal Programma Landelijk Gebied (RPLG) vastgesteld. Dit vormt naast de omgevingsvisie een belangrijk kader waar dit landschapsplan verdere invulling aan geeft. Binnen het RPLG zijn diverse Europese, Rijks- en provinciale doelen opgenomen die dienen ter *bevordering van systeemherstel en landschappelijke kwaliteit*.

Provinciaal
Per 1 januari 2024 bevat de provinciale omgevingsverordening nieuwe regels over de kwaliteit van het landschap. Daarnaast zijn er diverse opgaven geformuleerd zoals de realisering van 10% groenblauwe dooradering. Bij iedere ontwikkeling in het landelijk gebied[2] is de gemeente verantwoordelijk om rekening te houden met de in het plangebied aanwezige landschappelijke kernkwaliteiten. De provincie doet in haar 'Streekgidsen' een aanzet tot het beschrijven van deze kernkwaliteiten op (sub)regionale schaal, maar vraagt aan gemeenten dit met lokale kwaliteitsdocumenten verder uit te werken. Dit vraagt om geactualiseerd Barnevelds landschapsbeleid dat als helder beoordelingskader kan dienen.

Gemeentelijk
De Omgevingsvisie Barneveld 2040 bevat een aantal hoofdopgaven, die binnen beleidsprogramma's doorontwikkeld kunnen worden. Daarmee geven we uitvoering aan de hoofdopgaven. Het landschapsplan helpt ons bij de uitvoering. Actuele ontwikkelingen in het landelijk gebied vragen om ruimte. Het gaat dan bijvoorbeeld om natuur- en biodiversiteitsopgaven, agrarisch gebruik, woningbouw, recreatieve functies en energieopwekking. Het is dan belangrijk om de landschappelijke doelen en ambities helder in beeld te hebben, zodat deze als uitgangspunt kunnen dienen om de economische, maatschappelijke en sociale functies een plek te kunnen bieden in het landschap. Een eenduidige visie of beleidsplan met ontwerpuitgangspunten, die tevens als beoordelingskader kunnen dienen, is wat tot nu toe ontbrak. Het landschapsplan voorziet daarin.

In de aanleiding is het al geschetst: er is veel beleid op het gebied van landschap. Ook na het vaststellen van dit landschapsplan zijn er beleidsstukken die nog steeds hun waarde en werking zullen hebben.

[1] De Regio Foodvalley is geen overheidsorgaan dat zelf beleid kan vaststellen; dat doen de samenwerkende gemeenten elk in hun eigen raad.
[2] waarvoor het omgevingsplan moet worden herzien of waarvoor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit opgesteld moet worden

Daarom is ervoor gekozen om te verwijzen naar deze documenten. Een lijst hiervan is opgenomen in bijlage 3.

De borging van beleid en het eventueel buiten werking stellen van verouderd beleid zal goed moeten worden bezien. Dit is een te groot onderwerp om in dit kader op te pakken. Daarom zal dit meegenomen worden in het proces rond de doorwerking van de Omgevingsvisie.

3.2. Beleidsuitgangspunten

De visie op het landschap is overkoepelend vastgelegd in de Omgevingsvisie Barneveld 2040 (2025). Zoals hierboven genoemd is er daarnaast vastgesteld beleid waar de Gemeente Barneveld zich ook aan te houden heeft. Samengenomen gaat het om de volgende thema's:

- **Inzetten op behoud en versterking van het waardevolle landschap:** door ruimte te geven aan het Groene Valleilint en de robuuste beekdalen, versterken en behouden we de natuur en biodiversiteit. Deze groene verbindingen en beekzones zijn belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners. (Omgevingsvisie Barneveld 2040, 2025)

- **Realiseren van 10% groenblauwe dooradering (GBDA) in het landelijk gebied in 2050:** GBDA biedt de mogelijkheid om lokale- en regionale landschapskwaliteit te versterken. Door het ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardig groenblauw raamwerk ontstaan verbindingen die soorten nodig hebben. De GBDA (hagen, houtwallen, singels, poelen, etc.) vallen veelal onder medegebruik (agrarisch, recreatief, retentiegebieden, etc.). Zo wordt onder andere ingezet op innovatieve landbouw, natuurherstel en een robuust watersysteem. (Omgevingsvisie Barneveld 2040, 2025 en RPLG, 2024)

- **Behoud, herstel en versterking van natuurwaarden:** de groene verbindingen en beekzones zijn belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners. De regio en de gemeente geven invulling aan de basiskwaliteit natuur (BKN) waar het bovenstaande verder in wordt uitgewerkt. Het RLPG beschrijft dat als volgt: *'We werken toe naar een basiskwaliteit natuur (BKN) buiten Natura 2000 in de hele regio. Dit zorgt ervoor dat algemene soorten (zoals de egel en de huismus) aanwezig blijven'.* Daarnaast is aandacht nodig voor het versterken van de biodiversiteit; een gezonde leefomgeving voor mens en dier, nu en in de toekomst. (Omgevingsvisie Barneveld 2040, 2025, RPLG, 2024 en Biodiversiteitsplan Barneveld, 2021)

- **Ontwikkelen van een klimaatadaptieve leefomgeving:** een leefomgeving die is aangepast aan de gevolgen van klimaatverandering die al plaatsvinden en onvermijdelijk zijn. Het natuurlijke systeem is basis bij ontwikkelingen (bodem en water sturend). Beplanting past bij de bodem en grondwaterstand. Er is zoveel mogelijk natuurlijke en bovengrondse afwatering aanwezig. Waar kan wordt gekozen voor oplossingen met dubbelgebruik (Klimaatadaptatieplan, 2025).

- **Spreiden van recreatiedruk en vergroten van recreatieve toegankelijkheid:** het geven van ruimte aan beken en het ontwikkelen van een groenblauwe dooradering bieden mogelijkheden voor recreatief medegebruik. Hierdoor ontstaat meerwaarde in recreatieve functies, bijvoorbeeld om een rondje te wandelen of elkaar te ontmoeten (Omgevingsvisie

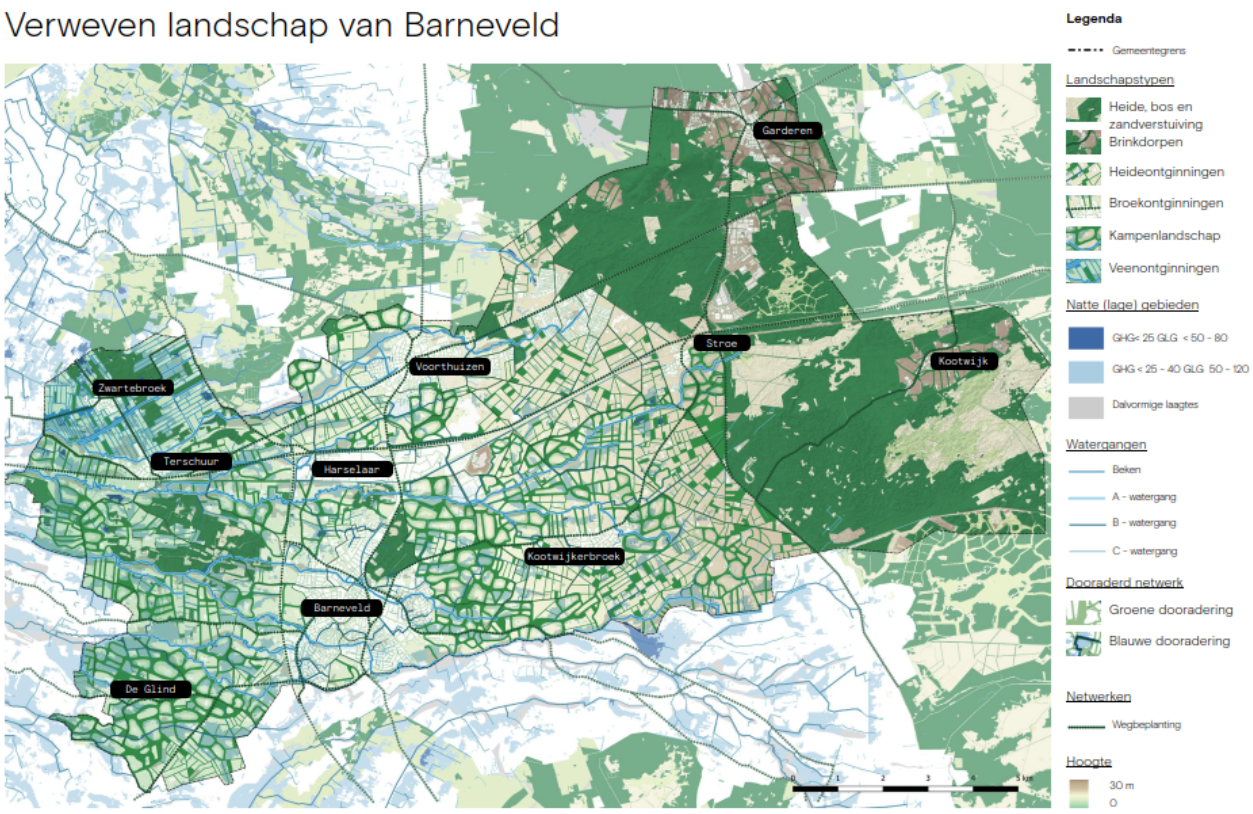
Barneveld 2040, 2025).

- **Ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke samenhang:** juist de overgangen tussen buitengebied en bebouwde kom is waar dorp en landschap en dus ook mens en natuur contact maken. Zoals de omgevingsvisie aangeeft: '*Zo zoeken we de gewenste en noodzakelijke samenhang tussen ruimtelijk en functioneel gebruik, gericht op de kwaliteit van de leefomgeving en sociaal-maatschappelijk van het leven daarin.'* (Omgevingsvisie Barneveld 2040).
  Als we kijken naar de randen van de dorpskernen en de overgang naar het buitengebied ligt daar een belangrijke sleutel tot een samenhangend en aantrekkelijk landschap. Het zijn ook de plekken waar het soms schuurt en kansen liggen om het landschap te verbeteren en beter op de dorpen en de bewoners aan te sluiten.

3.3. Evaluatie

Met het in werking treden van de Omgevingswet is er ook een nieuwe beleidscyclus geïntroduceerd. Het verdient aanbeveling om de evaluatie te doen in samenhang met andere beleidsstukken op het gebied van groen en natuur die recent zijn vastgesteld of worden vastgesteld (bomenbeleidsplan, biodiversiteitsplan).

4. Visie op het landschap

Afbeelding 1: Landschapsvisiekaart van de Gemeente Barneveld.
Bron: Handboek Landschap Barneveld, Buro Harro, 2025.

Het landschap van de gemeente Barneveld is van ons allemaal. Het is een dynamisch geheel van natuur, biodiversiteit, landbouw, wonen en recreatie. De basis van het landschap wordt gevormd door een gezond water- en bodemsysteem. We streven naar een toekomstbestendig landschap waar de karakteristieken herkenbaar blijven en waar ruimte is voor passende ontwikkelingen en het versterken van het landschap en natuurwaarden.

De ruggengraat van dit landschap is een krachtig netwerk van groenblauwe landschapselementen, dat structuur en samenhang brengt. Binnen dit netwerk is volop ruimte voor verandering en innovatie, met behoud van de landschappelijke karakteristieken. De groenblauwe structuren zijn per landschapstype net wat anders en versterken de identiteit van de landschappen. Zo werken we aan een toekomstbestendig landschap waarin natuur, biodiversiteit, landbouw, wonen en recreatie in balans zijn en waarin de variatie van het Barneveldse landschap verder wordt versterkt.

4.1 Kernwaarden van het landschap

De identiteit van het Barneveldse buitengebied wordt gevormd door vier kernwaarden:

- De **beken** zijn de natuurlijke dragers van het landschap, stromend van de hoge Veluwe naar de lage Gelderse Vallei.
- De **landschappelijke diversiteit** is groot doordat de kleinschalige en uiteenlopende landschappen dicht bij elkaar liggen.
- Het buitengebied is vanuit de dorpen altijd **dichtbij en toegankelijk**.
- Het landelijke karakter is **authentiek en kenmerkend** voor de streek.

4.2 Richtinggevende principes

De onderstaande richtinggevende principes vormen het inhoudelijk kader van dit plan. Ze vloeien rechtstreeks voort uit de omgevingsvisie en geven richting aan de gewenste landschappelijke ontwikkeling. Hoe ze ingezet worden voor beoordeling van inkomende initiatieven is opgenomen in hoofdstuk 5: Beoordelingskader.

- **We benutten meekoppelkansen in gebiedsontwikkelingen.** Waar rood (bebouwing) wordt ontwikkeld, ontwikkelen we ook het groen-blauwe netwerk. Het resultaat is een aantrekkelijk landschap om in te wonen en te recreëren en waar de natuur, flora & fauna kunnen floreren met een schone, stromende beek als drager.

- **We creëren geleidelijke overgangsgebieden met natuurlijke cultuurlandschappen.** Waar natuurgebieden overgaan in landbouwgebieden, creëren we kansen om natuur en landbouw met elkaar te verbinden. We herstellen daarmee het bodem- en watersysteem en maken de overgangsgebieden aantrekkelijker voor flora en fauna (gekoppeld aan basiskwaliteit natuur (BKN)), bewoners en gebruikers.

- **We werken water en bodem sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied of aan de rand van de kern.** Het type landgebruik volgt het bodem- en watersysteem. Oftewel: het bodem- en watersysteem speelt een doorslaggevende rol bij de inrichting van het land. Dit betekent bijvoorbeeld dat we zoveel mogelijk bouwen op locaties die geen of weinig risico lopen om ‘heel nat’ te worden.

- **We versterken de blauwe dooradering van het landschap - watersysteem.** Dit leidt tot een fijnmazig en robuust watersysteem. Enerzijds betekent dit dat we bestaande waterstructuren respecteren en onderdeel maken van nieuwe ontwikkelingen. Anderzijds zetten we ons in om deze structuren te versterken. Bijvoorbeeld door gebieden met veel risico om ‘heel nat’ te worden, juist verder te vernatten. Of door beken en sloten meer te laten meanderen, om zo een ‘beekvallei’ te realiseren in plaats van een smalle beekloop. Zo krijgt het (grond)water meer ruimte en houden we water langer vast. Hiermee geven wij ook invulling aan de klimaatopgaven.

- **We versterken de groene dooradering van het landschap - biodiversiteit.** Daardoor krijgt het landschap ook op kleine schaal veel waardevolle landschapselementen die bijdragen aan biodiversiteit en beleving. We zetten ons in om bestaande groenstructuren te behouden en

versterken en om deze onderdeel te maken van nieuwe ontwikkelingen. Het gaat zowel om landschapselementen in droge delen van het landschap, zoals houtwallen en heggen, als om landschapselementen in natte delen van het landschap, zoals broekbossen, natuurvriendelijke oevers en plas-draszones.

- **We versterken de groenblauwe dooradering van het landschap – landschapselementen.** De groene en blauwe dooradering leiden gezamenlijk tot een krachtig netwerk van groenblauwe landschapselementen. Dit brengt structuur, samenhang, verbinding en diversiteit in het landschap en daarmee versterkt de basiskwaliteit natuur. Hierbij geven we invulling aan de opgave om recreatiemogelijkheden te vergroten. Dat draagt bij een gezondheid en welzijn van onze inwoners.
- **We realiseren en/of versterken waar mogelijk een fijnmazige, recreatieve dooradering, gekoppeld aan de groenblauwe dooradering.** Met paden en ommetjes maken we het landschap toegankelijk en zorgen we ervoor dat recreatie en natuur hand in hand kunnen gaan. Hierbij geven we invulling aan de opgave om recreatiemogelijkheden te versterken/vergroten. Dat draagt bij een gezondheid en welzijn van onze inwoners.

5. Beoordelingskader

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het proces rond binnenkomende ruimtelijke initiatieven plaats gaat vinden vanuit de discipline landschapsplan. Dit is niet nieuw, maar gebundeld vanuit bestaand beleid en overzichtelijk gemaakt. Tevens geeft dit de gemeente zelf ook richting bij eigen planontwikkeling.

5.1 Doel

De gemeente ontvangt regelmatig verzoeken van projectontwikkelaars, ondernemers en particulieren voor ontwikkelopgaven in het landelijk gebied of een dorpsrand. Soms is dan een omgevingsvergunning nodig. Maar vaak past een initiatief niet binnen het geldende omgevingsplan. Dan is een juridische procedure noodzakelijk. De gemeente adviseert initiatiefnemers dan om te starten met het aanvragen van een vooronderzoek. Dit kan via www.barneveld.nl.

In dit plan kunnen initiatiefnemers lezen hoe ze bij kunnen dragen aan het landschap en hoe de gemeente-initiatieven toetst.

Binnen dit vooronderzoek beoordeelt de gemeente de wenselijkheid van het plan. Met de uitkomst van het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer inzicht in de mogelijkheden voor het plan, de mogelijke bezwaren en de te nemen vervolgstappen.

Bij het beoordelen van de wenselijkheid van het plan wordt voor het aspect ‘landschap’ gekeken of het plan past bij de landschappelijke kernwaarden en in welke mate het bijdraagt aan de landschappelijke ontwikkeling. Als een plan wenselijk is, wordt gekeken naar de haalbaarheid waarbij het voorstel op een meer gedetailleerd niveau wordt beoordeeld. Door middel van dit beoordelingskader kunnen initiatiefnemers bij indiening van hun plan al rekening houden met deze gemeentelijke toets en kunnen zij aangeven hoe hun plan aan deze doelstellingen (landschappelijke kernwaarden en ontwikkeling) bijdraagt.

5.2 Toepassing beoordelingskader

In twee stappen beoordeelt de gemeente in welke mate het initiatief past bij de landschappelijke kernwaarden en bijdraagt aan de landschappelijke doelstellingen:

- Stap 1: Past het initiatief bij de landschappelijke kernwaarden?
- Stap 2: Draagt het initiatief bij aan de ontwikkeling van het Barneveldse landschap?

Als aan beide doelstelling wordt voldaan kan er vanuit landschap een positieve beoordeling gegeven worden.

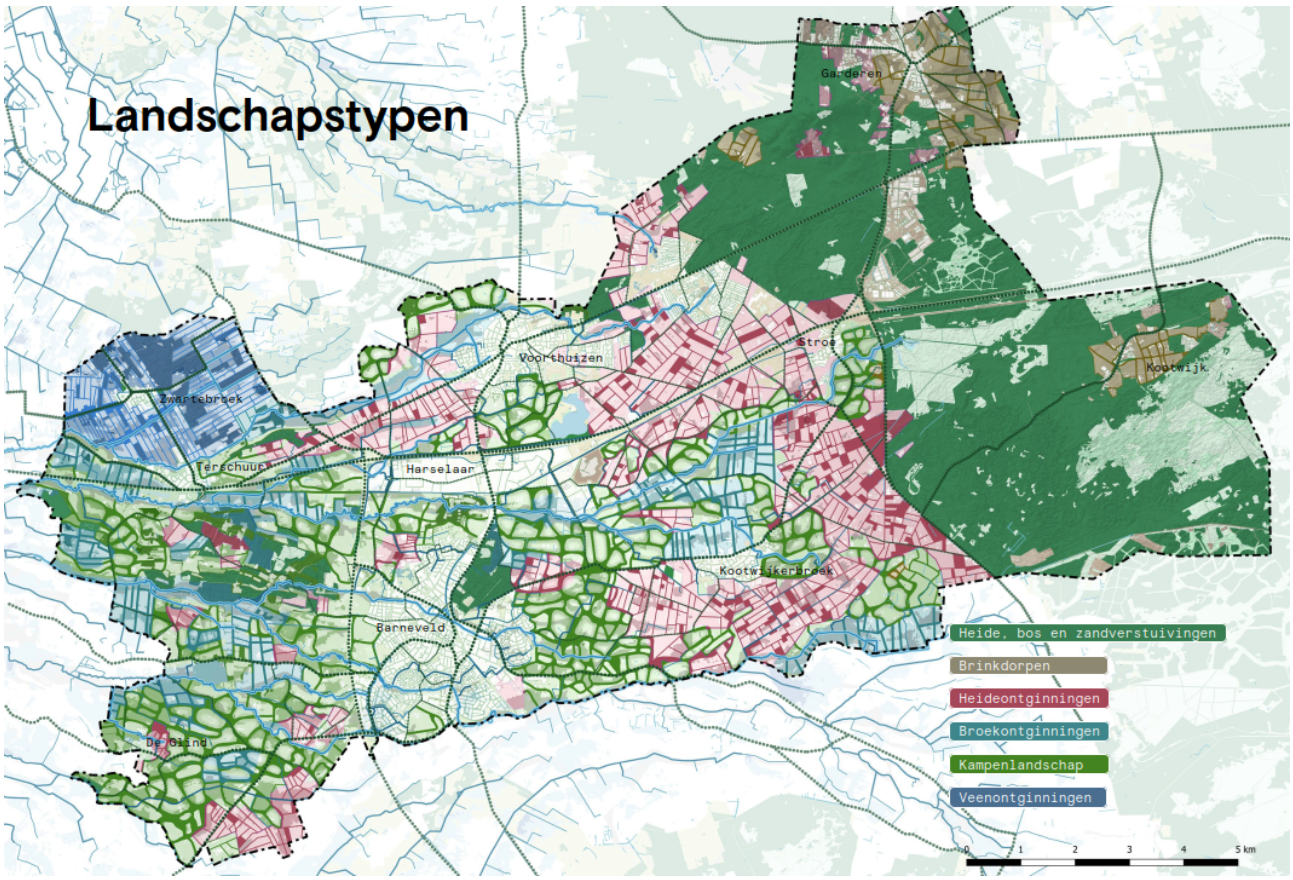
Stap 1: Past het initiatief bij de landschappelijke kernwaarden?

Het initiatief wordt positief beoordeeld als het past binnen de in paragraaf 4.1 genoemde landschappelijke kernwaarden van de Gemeente Barneveld:

- De beken zijn de natuurlijke dragers van het landschap, stromend van de hoge Veluwe naar de lage Gelderse Vallei;
- De landschappelijke diversiteit is groot doordat de kleinschalige en uiteenlopende landschappen dicht bij elkaar liggen;
- Het buitengebied is vanuit de dorpen altijd dichtbij en toegankelijk;
- Het landelijke karakter is authentiek en kenmerkend voor de streek.

Dit betekent dat het initiatief zich op logische wijze voegt in het landschappelijke karakter van de locatie. Daarbij is het principe water en bodem sturend altijd leidend. Op een locatie naast een beek betekent dit bijvoorbeeld dat er rekening wordt gehouden met natte perioden. Op een locatie bij een karakteristieke es houdt het initiatief rekening met het kenmerkende karakter van deze es. En op een locatie in het veenontginningslandschap past geen beukenbos. Zo heeft iedere locatie zijn eigen landschappelijke kenmerken, gebaseerd op het bodem- en watersysteem, waarmee rekening gehouden moet worden.

Het handboek (zie bijlage 1) geeft inspiratie voor verdere invulling van deze kernwaarden en heeft als doel initiatiefnemers op een positieve manier te enthousiasmeren en te stimuleren hun plan af te stemmen op het landschapsplan.

Afbeelding 2: ligging van de verschillende landschapstypen binnen de Gemeente Barneveld
Bron: Handboek Landschap Barneveld, Buro Harro, 2025.

Stap 2: Draagt het initiatief bij aan de ontwikkeling van het Barneveldse landschap?

Een initiatief wordt positief beoordeeld als het bijdraagt aan de ontwikkeling van het Barneveldse landschap. De richtinggevende principes, zoals benoemd in paragraaf 4.2, zijn hiervoor bepalend. Er wordt beoordeeld of het initiatief bijdraagt aan deze richtinggevende principes. Dit betekent dat wordt bekeken of het initiatief:

- Een bijdrage levert aan de versterking van het landschap en natuuropgaven;
- Meekoppelkansen in gebiedsontwikkelingen benut;
- Bijdraagt aan het creëren van geleidelijke overgangsgebieden met natuurlijke cultuurlandschappen;
- Het bodem- en watersysteem volgt;
- De groenblauwe dooradering van het landschap versterkt;
- Bijdraagt aan een fijnmazige, recreatieve dooradering, gekoppeld aan de groenblauwe dooradering.

Een verdere uitleg van deze punten is te vinden in paragraaf 4.2 van dit landschapsplan.

Balans in omvang en opgave
De gemeente vindt het vanzelfsprekend dat de mate waarin een initiatief bijdraagt aan deze richtinggevende principes past bij de aard en schaal van het initiatief. Van een ontwikkeling met grotere omvang wordt dus een grotere bijdrage aan de ontwikkeling van het Barneveldse landschap verwacht dan van een kleiner initiatief. Dit is maatwerk en daarom lastig in getallen of concrete aandachtspunten te vangen. Alleen al omdat het landschap overal anders is.

Verwachtingsmanagement, inspiratie en richting
Het landschapsplan kan worden ervaren als ‘nog meer regels, waardoor meer vertraging optreedt’. Het landschapsplan is geen nieuw beleid anders dan in de Omgevingsvisie 2040 is vastgesteld. Dat betekent dat er in gebiedsontwikkelingen geen andere eisen worden gesteld. Wel is het voor beleidsmedewerkers en initiatiefnemers duidelijker waarop een initiatief beoordeeld wordt. Wij proberen genoemde ervaring te voorkomen om initiatiefnemers in een vroeg stadium te wijzen op het landschapsplan en het bijbehorende handboek.
Dit heeft een positief, enthousiasmerend maar ook ondersteunend doel. Tevens helpt het de gemeente alsmede de initiatiefnemer zelf, als de initiatiefnemer duidelijk aangeeft welke richtinggevende principes het initiatief benut en op welke wijze dat gebeurt. We vragen om vroeg in het proces inzicht te geven hoe het plan aansluit op het bodem- en watersysteem en de huidige landschapselementen. Ook zien we in het plan graag hoe het landschap verder wordt versterkt en hoe een bijdrage wordt geleverd aan de basiskwaliteit natuur.

In de vooronderzoeksfase is een globale indicatie van de landschapsontwikkeling vaak voldoende. In een uitwerkingsverzoek wordt een meer gedetailleerde uitwerking gevraagd, zoals een beplantingsplan, hoogteplan, waterhuishoudingsplan.

Dit landschapsplan bevat gemeentelijk beleid. Vaak zijn ook provinciale regels van toepassing op ruimtelijke initiatieven. De provinciale omgevingsverordening is hier leidend in. Bij de gemeentelijke toets van een initiatief beoordelen we welke provinciale regels van toepassing zijn op het initiatief. De gemeente informeert en adviseert de initiatiefnemer hierover tijdens het vooronderzoek. Een voorbeeld: het initiatief ligt in het buitengebied en er is een wijziging van het omgevingsplan nodig. In dat geval moet het nieuwe omgevingsplan een beschrijving bevatten van de impact die het initiatief heeft op de kernkwaliteiten van het gebied en hoe een eventuele tegenprestatie er uit ziet. Of: het initiatief ligt in een Groene Ontwikkelingszone (GO). Dan moet het initiatief de kernkwaliteiten van het gebied versterken door natuur- en landschapselementen aan te leggen. We spreken dan over een versterkingsopgave.

6. Het Handboek Landschap Barneveld

Het als bijlage 1 toegevoegde Handboek Landschap Barneveld geeft een verdere invulling aan de kernwaarden en richtinggevende principes uit dit landschapsplan. Het geeft richting op een positieve manier aan en biedt inspiratie voor ontwikkelopgaven. Dit handboek biedt zowel initiatiefnemers als ambtenaren overzicht en inzicht in hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan een nog beter en mooier Barnevelds landschap. Er is gemakkelijk in te vinden in welk landschapstype de ontwikkellocatie zich bevindt én wat de specifieke kenmerken van dit landschapstype zijn. Het biedt veel inspiratie om initiatieven op een goede manier te laten aansluiten bij deze kenmerken. Zo hoeft er niet meer gezocht te worden in de vele (vaak verouderde) beleidsstukken. Het is een aantrekkelijk boek geworden met veel informatie; een naslagwerk dat door de lay-out geschikt is als koffietafelboek.

Het handboek is zo opgesteld dat het een relatief tijdloos document is dat in principe nog decennia mee kan. Een landschap is traag. Daar wordt tientallen jaren consequent aan doorgewerkt. Het is niet klaar bij een ingreep: het blijft groeien.

Leeswijzer
Om in vogelvlucht een indruk te krijgen van wat er in het handboek staat, volgt hier een leeswijzer. In hoofdstuk 1 wordt de noodzaak van een visie op het landschap toegelicht. Hoofdstuk 2 gaat in op hoe het landschap gebruikt wordt als basis voor ontwikkelingen en laat zien wat het wenselijke beeld is voor het Barnevelds buitengebied. In hoofdstuk 3 worden de diverse landschapstypen beschreven. Hoofdstuk 4 biedt allerlei basisprincipes, als ingrediënten om mee aan de slag te gaan. In hoofdstuk 5 wordt vervolgens een overzicht gegeven van streekeigen beplanting die in de verschillende landschapstypen en principes kan worden toegepast.

7. Participatie en communicatie

Om zo breed mogelijke input te krijgen over het landschap is er op 1 april 2025 een klankbordgroepbijeenkomst geweest. Hiervoor zijn vertegenwoordigers van verschillende organisaties gevraagd om op een eerste opzet van het Handboek Landschap Barneveld te reageren. Daar is goed gebruik van gemaakt en de opmerkingen zijn, voor zover relevant en bruikbaar, verwerkt. Een lijst met uitgenodigde organisaties voor deze bijeenkomst is opgenomen in bijlage 2. Ook het eindconcept is voorgelegd aan enkele werkgroepleden. Intern zijn er werkateliers geweest om vorm en invulling te geven aan het handboek. De visie op het landschap uit de omgevingsvisie is leidend voor dit landschapsplan. In de aanloop naar vaststelling van de Omgevingsvisie Barneveld 2040 heeft ook uitgebreide participatie plaatsgevonden.

De raad is geïnformeerd via een raadscarrousel en op de gemeentelijke website wordt een pagina gemaakt met alle informatie over het landschap. Daarnaast zullen verschillende communicatieve kanalen gebruikt worden om het geheel van landschapsplan en handboek binnen en buiten de organisatie bekend te maken. Uiteraard zal het ook ter kennisname naar de raad gaan.

Bijlagen

Bijlage 1: Handboek Landschap Barneveld

Bijlage 2. Lijst met genodigden voor de klankbordgroep

- Federatie Particulier Grondbezit
- BoerenNatuur
- Natuurmonumenten
- St. Landschap Gelderland
- St. Gelders Landschap & Kastelen
- Staatsbosbeheer
- Waterschap Vallei en Veluwe
- St. Natuur en Milieu
- Gemeente Apeldoorn / Veluwe Alliantie
- Toeristisch Informatiepunt
- Provincie Gelderland
- St. Behoud Veluwsch Landschap
- Loonbedrijf Geresteijn (vertegenwoordiger agrariërs)
- Bekenstichting

Bijlage 3. Overzicht beleidsdocumenten[3]

Handreiking Planologische concepten erftransformaties. Ministerie van LNV. 2024
Mooi NL. Duurzame landbouw en natuur: 1. Groenblauwe Dooradering. 2022
Mooi NL. Duurzame landbouw en natuur: 2. Overgangsgebieden in transitie. 2022
Mooi NL. Duurzame landbouw en natuur: 3. Biobased (ver)bouwen. 2022
Aanvalsplan landschap 2022/2023
Ontwikkeldocument + Nationaal Programma Landelijk Gebied 2022
Landschapsontwikkelingsplan Geldersche Vallei 2005
Bouwen aan het landschap op de tussenschaal 2013
Menukaart 2017
BOVI Waterschap Vallei en Veluwe 2019
Regionaal Perspectief Landelijk Gebied Foodvalley 2024
Structuurvisie buitengebied Barneveld 2011
Groenstructuurplan Barneveld 2011
BKP Functieverandering
Histland. Historische kaarten 2016
Gebiedsvisie functieveranderingswoningen 2017
Erfbeplanting (stichting landschapsbeheer Gelderland) 2014
Klimaatadaptatieplan Barneveld 2025
Biodiversiteitsplan gemeente Barneveld 2021
Programmaplan Waardevol Landelijk gebied 2024
Omgevingsvisie Barneveld 2025
Toetsingskader landelijk gebied 2040 (2024)
Toekomstscenario's Omgevingsvisie Gemeente Barneveld (2022)
Structuurvisie Kernen Barneveld 2022
Welstandsnota
Overgangszone Esvelderbeek, Visiedocument 2010
Gebiedsvisie Zeumeren 2011
Handreiking Planologische concepten

Dorpsvisies (vanuit de kernen):
Stroe
Voorthuizen
Kootwijkerbroek

[3] Het gaat in deze lijst om vastgesteld beleid. Dit is dus niet statisch en een momentopname van december 2025

gemeente Barneveld

Raadsmemo Landschapsplan en Handboek Landschap Gemeente Barneveld

Datum: **16 december 2025**

Onderwerp: Vaststelling door college van landschapsplan met inspirerend handboek

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder M.H.J. Pluimers-Foeken

Mail behandelaar *e.vanmaanen@barneveld.nl* *Telefoonnummer* 06-11455988

Samenvatting
Deze memo bevat een toelichting op het laten vaststellen van het landschapsplan met het Handboek Landschap Barneveld als bijlage. Uw raad wordt meegenomen in de totstandkoming, de plek in het beleidshuis en in de inhoud op hoofdlijnen.

Doel
De raad wordt middels dit memo geïnformeerd over het door het college vastgestelde landschapsplan en handboek.
Ook wordt de motie ‘beschutte fietsroutes’ hiermee afgedaan.

Kader
De Omgevingswet is tamelijk nieuw en het is voor alle partijen nog even wennen aan de nieuwe bevoegdheden. Daarom een korte toelichting hierop.
Het vaststellen van omgevingsprogramma’s is een bevoegdheid van het college. Dit is zo geregeld in de Omgevingswet. Uw raad heeft de kaders vastgelegd in de omgevingsvisie en is in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van deze nadere uitwerking van de omgevingsvisie: in de raadscarrousel (30-9-2025) werd het proces rond de totstandkoming van het landschapsplan en het handboek gepresenteerd.

In augustus 2024 is door het college opdracht gegeven om een landschapsplan op te laten stellen. Het plan van aanpak hiervoor is ter kennisname aan uw raad voorgelegd. Deze opdracht heeft geresulteerd in bijgevoegd landschapsplan. Onlosmakelijk met het landschapsplan verbonden is het Handboek Landschap Barneveld. Een handboek ter inspiratie voor initiatiefnemers (uitnodigingsplanologie) passend bij de nieuwe Omgevingswet.

De borging van beleid en het eventueel buiten werking stellen van verouderd beleid zal goed moeten worden bezien. Dit is een te groot onderwerp om in dit kader op te pakken. Daarom zal dit meegenomen worden in het proces rond de doorwerking van de Omgevingsvisie. Op dit moment wordt er gewerkt aan een

roadmap voor de doorvertaling van de Omgevingsvisie. De hoofdopgaven uit de Omgevingsvisie worden verder geconcretiseerd, er wordt bepaald welke beleids- en gebiedsprogramma's we gaan opstellen en hoe de doorvertaling richting het Omgevingsplan vormgegeven gaat worden. Op deze manier wordt al het bestaande beleid in samenhang met elkaar gebracht en wordt gekeken wat er nog nodig is om onze doelen en ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen behalen. Het landschapsplan wordt in dit proces meegenomen.

Waar gaat het over?
Het landschap van de Gemeente Barneveld is van ons allemaal. Het is een dynamisch geheel van natuur, landbouw, wonen en recreatie. De basis van het landschap wordt gevormd door een gezond water- en bodemsysteem. We streven naar een toekomstbestendig landschap waar de karakteristieken herkenbaar blijven en waar ruimte is voor passende ontwikkelingen. Daarbij helpen het landschapsplan en het handboek.

Het **landschapsplan** geeft de visie van de Gemeente Barneveld op het landschap / buitengebied weer en de richtinggevende principes die daaruit afgeleid zijn. Het bevat een beoordelingskader, dat we gebruiken voor afweging aan de intake- en omgevingstafel. Met het geheel van richtinggevende principes en het beoordelingskader geeft het landschapsplan duidelijkheid over wanneer de gemeente een positieve beoordeling kan geven op een ingediend initiatief.
Een initiatiefnemer kan in een vroeg stadium aangeven hoe de richtinggevende principes zijn toegepast in het initiatief. Met andere woorden: met dit landschapsplan weet de initiatiefnemer beter dan voorheen hoe hij/zij/hen het initiatief landschappelijk gezien zo goed mogelijk kan inpassen.
Met het landschapsplan is het duidelijker wat ons beoordelingskader is. We zijn dus transparanter geworden. Er zijn geen juridische consequenties; het gaat immers niet om nieuw beleid.

De aard en schaal van het initiatief moet wat de gemeente betreft passen bij de mate waarin een initiatief bijdraagt aan de richtinggevende principes. Van een ontwikkeling met grotere omvang wordt dus een grotere bijdrage aan de ontwikkeling van het Barneveldse landschap verwacht dan van een kleiner initiatief.

Het **handboek** is opgesteld door Buro Harro met input van input vanuit de verschillende disciplines binnen de Gemeente Barneveld. Het is een veelomvattend document en een aantrekkelijk boek geworden met veel informatie; een inspirerend, stimulerend naslagwerk dat door de uitnodigende lay-out geschikt is als koffietafelboek. Het geeft duidelijke richtlijnen voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied en aan de dorpsranden. Het is zal straks ook via de website van de Gemeente Barneveld goed ontsloten worden.

Dit handboek biedt zowel initiatiefnemers als de medewerkers van de Gemeente Barneveld overzicht en inzicht in hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan een nog beter en mooier Barnevelds landschap en bij te dragen aan de maatschappelijke opgaven rondom het landschap. Er. Er is gemakkelijk in te vinden in welk landschapstype de ontwikkellocatie zich bevindt én wat de specifieke kenmerken van dit landschapstype zijn. Het biedt veel inspiratie om initiatieven op een goede manier te laten aansluiten bij deze kenmerken.
Zo hoeft er niet meer gezocht te worden in de vele (vaak verouderde) beleidsstukken.

Het handboek is zo opgesteld dat het een relatief tijdloos document is dat in principe nog decennia mee kan. Een landschap is traag. Daar wordt tientallen jaren consequent aan doorgewerkt. Het is niet klaar bij een ingreep: het blijft groeien.

Afdoen motie beschutte fietsroutes

Het handboek geeft invulling aan motie 25-16. In maart 2025 is motie 25-16 aangenomen. Hierin stond: '*ook tussen de kernen beschutte fietsroutes te realiseren en dit bijvoorbeeld op te nemen in het landschapsbeleidsplan of het bomenbeleidsplan.*'
Het handboek bevat een hoofdstuk 'Wegen en paden'. Hierin worden suggesties gedaan voor het aanplanten van bomen langs wegen en paden. Zie bijvoorbeeld blz. 290: '*Zet landschapselementen in voor beschutting tegen wind en zon*'. Op verschillende plekken in het handboek komen we de schaduwwerking van landschapselementen tegen.

Vervolg

Op de gemeentelijke website wordt een pagina gemaakt met alle informatie over het landschap. Daarnaast zullen verschillende communicatieve kanalen gebruikt worden om het geheel van landschapsplan en handboek binnen en buiten de organisatie bekend te maken.

Bezien wordt nog hoe het handboek breed verspreid kan worden.
Het biedt een schat aan informatie over het landschap, dat ook heel goed als naslagwerk gebruikt kan worden. Met de communicatieadviseur zal hiervoor een plan worden opgesteld en uitgevoerd. Ook aan de klankbordgroep (in- en externen), die middels een werkatelier gevraagd was om input te leveren, zal het handboek gepresenteerd worden.

Aan de roadmap voor de doorvertaling van de Omgevingsvisie wordt momenteel gewerkt. Het landschapsplan wordt in dit proces van bestaand beleid in samenhang met elkaar brengen en bekijken wat er nog nodig is, meegenomen. De roadmap wordt in Q2 2026 verwacht.
Het beoordelingskader uit het landschapsplan heeft geen juridische consequenties.

P E R S B E R I C H T
Datum 16-12-2025
Nummer 25-0XX

Gemeente Barneveld lanceert het Landschapsplan en Handboek Landschap: samen werken aan een groen en toekomstbestendig landschap

De gemeente Barneveld presenteert het Landschapsplan en Handboek Landschap Barneveld. Het handboek is een praktische gids vol inspiratie en duidelijke handvatten voor iedereen die iets wil ondernemen in het landelijk gebied rondom onze negen prachtige dorpen. Van inwoners en agrariërs tot ondernemers, ontwerpers tot de gemeente zelf – het handboek helpt om plannen te maken die passen bij het karakter van ons landschap. Het is een uitnodiging aan iedere initiatiefnemer om plannen zo goed mogelijk in te passen. Het landschapsplan geeft richting en visie; het handboek gaat vooral over het 'hoe'.

Waarom dit Landschapsplan en handboek?

Het Barneveldse landschap vormt de mooie overgang van de Veluwe naar de Gelderse Vallei. Met beken, natuurgebieden en het herkenbare coulissenlandschap is het een gebied waar we graag wonen, werken en recreëren. Dat landschap willen we koesteren, versterken én ruimte houden voor passende ontwikkelingen. De aanleiding was een veelheid aan (soms verouderd) beleid en de vaststelling van nieuw beleid (de Omgevingsvisie Barneveld 2040). Een bundeling en actualisatie van al dit landschapsbeleid was wenselijk en noodzakelijk om de gewenste richting overzichtelijk, actueel en werkbaar te houden. Het gaat niet om nieuw beleid, maar om een praktische uitwerking van o.a. de omgevingsvisie. Zo kunnen we de gewenste invulling van de maatschappelijk opgaven rondom o.a. natuur, biodiversiteit en groen-blauwe dooradering helpen waarmaken.

Vertaling van visie naar de praktijk

Het Handboek Landschap laat zien hoe de richtinggevende principes uit het bijbehorende Landschapsplan er concreet uit kunnen zien: *hoe* we zorgvuldig kunnen bouwen met respect voor bodem en water, *hoe* we natuur kunnen versterken en ook *hoe* recreatief medegebruik van groenblauwe dooradering en de beken eruit kan zien.
Zo helpen we bij nieuwe ontwikkelingen mee om het buitengebied gezond, aantrekkelijk en leefbaar te houden. Het landschapsplan geeft duidelijkheid over wanneer de gemeente een positieve beoordeling kan geven op een ingediend initiatief.
Een initiatiefnemer kan in een vroeg stadium aangeven hoe de richtinggevende principes zijn toegepast. Kortom: het landschapsplan maakt duidelijk hoe initiatiefnemers hun plan kunnen inpassen, en het handboek ondersteunt dit met concrete richtlijnen per landschapstype.

Voor iedereen die aan de slag wil

Het handboek biedt duidelijke handvatten, voorbeelden en inspiratie. Het biedt zowel initiatiefnemers als medewerkers van de gemeente Barneveld overzicht en inzicht in hoe zij kunnen meewerken aan een nog beter en mooier Barnevelds landschap én aan de maatschappelijke opgaven die daarbij horen. Het geeft richting, maar laat ook ruimte voor eigen ideeën en maatwerk. Zo bouwen we samen aan een herkenbaar, groen en toekomstbestendig Barneveld. Wethouder Mijntje Pluimers:
"We hebben allemaal belang bij een mooi landschap. Met dit handboek geven we iedereen de kans om mee te werken aan een nóg mooiere, gezondere en groenere

Gemeente Barneveld. Laten we samen aan de slag gaan!

Doe mee!
Wilt u een woningbouwproject ontwikkelen, uw erf vergroenen, een ommetje aanleggen of maakt u plannen voor uw bedrijf? Gebruik het Handboek Landschap Barneveld als basis voor de inpassing. Samen zorgen we voor een groen, gezond, herkenbaar en aantrekkelijk landschap in alle dorpen in de Gemeente Barneveld.
Het Handboek Landschap Barneveld is vanaf xxxxxx beschikbaar via www.barneveld.nl/landschap.
Het handboek ligt als koffietafelboek ter inzage in de hal van het gemeentehuis.

Noot voor de redactie
Informatie via perstelefoon (0342) 495 408 of pers@barneveld.nl

Team communicatie
T: +31(0) 342 49 5408
E: pers@barneveld.nl

Gemeente Barneveld
www.barneveld.nl

gemeente Barneveld